

ΚΡΙΤΙΚΗ

«Τα δέντρα πεθαίνουν όρθια»

Από την Εταιρεία Θεατρικής Ανάπτυξης Λεμεσού

● ΝΟΝΑΣ ΜΟΛΕΣΚΗ

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Θ. Σακέτας
 ΣΚΗΝΙΚΑ - ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ: Κλάρας Ζαχαράκη
 -Γεωργίου
 ΠΑΙΖΟΥΝ: Ν. Δαφιώτου, Π. Μαδούρης, Π.
 Χαράλάμπος, Γ. Λώρης, Ε. Ευσταθίου, Χ.
 Χρυσάνθου, Α. Παναγιωτίδης, Κ. Τσεριώτου,
 Ε. Κυριακίδου.

ΕΙΝΑΙ κρίμα, όταν ένας νέος θίασος, που βρίσκεται ακόμα στην αρχή της σταδιοδρομίας του, διαλέγει εύκολους δρόμους. Είναι κρίμα, όταν ύστερα από ένα μήνα δουλειάς, όταν η παράσταση είναι έτοιμη να κατέβει από τη σκηνή οι δημιουργοί της φαίνονται καθ' όλα ευχαριστημένοι με το αποτέλεσμα. Συχνά βλέπουμε ηθοποιούς να παλεύουν με κάποιο δύσκολο έργο, κι' αν το έργο αποδεικνύεται πιο δυνατό απ' αυτούς, η προσπάθειά τους προκαλεί σεβασμό από μόνη της. Ενώ εδώ στην παράσταση της ΕΘΑΛ δεν φαινόταν η εσωτερική δουλιά του καθενός πάνω στο ρόλο, όλα ήταν εξωτερικά, όλα ήταν για το κοινό, η κάθε ατάκα είχε στόχο να προκαλέσει γέλιο, χειροκρότημα, δάκρυα. Ίσως ο θίασος έχει τους λόγους του να είναι ικανοποιημένος και οι παραστάσεις του είχαν επιτυχία. Στη Λευκωσία δεν υπήρχε πολύ γέλιο ή χειροκρότημα στην αίθουσα, αλλά δάκρυα συγκίνησης στο φινάλε υπήρχαν, είμαι μάρτυρας.

Εδώ θέλω να επιστρέψω στα πιο πάνω και να εξηγήσω, γιατί θεωρώ αυτό το δρόμο εύκολο, κι' ας είναι πολύ μεγάλο το έργο, πολλά τα πρόσωπα, οι ηθοποιοί αναγκάζονται να παίξουν διπλούς ρόλους, οι πρωταγωνιστές έχουν πολύ κείμενο, χρειάζονται πλούσια κοστούμια, κ.λπ. Η ευκολία, που εννοώ, σημαίνει να μην στοχεύεις ψηλά και να επιλέγεις τους πιο απλούς τρόπους για να πετύχεις το στόχο σου.

Ελάτε να μιλήσουμε λίγο για την επιλογή του έργου. Το έργο είναι γεννημένο για το ερασιτεχνικό θέατρο. Ο Κασόνας πρώτα δάσκαλος στα σχολεία, διεύθυνε παιδικές θεατρικές ομάδες, φοιτητικούς ερασιτεχνικούς θιάσους, γύριζε την Ισπανία, δίνοντας παραστάσεις ξένων και δικών του έργων. Όλα αυτά εξηγούν πολλά μέσα στο έργο του. Δεν είναι γραμμένο για ένα θεατρικά μορφωμένο κοινό, οι στόχοι του έργου είναι να προκαλέσει μαζικά συναισθήματα, να δημιουργήσει εφέ της στιγμής (θα προσθέσω εδώ, ότι κατά τη γνώμη μας, η συγκίνηση είναι ένα από τα πιο «μαζικά» συναισθήματα, οι πιο διαφορετικοί άνθρωποι, που ποτέ δεν έχουν γελάσει για τον ίδιο λόγο, χύνουν δάκρυα από συγκίνηση όλοι μαζί). Η επαφή με το μη προετοιμασμένο θεατρικά

κοινό όρισε την τακτική του Κασόνα, απ' εδώ προέρχεται η επιθυμία του δραματουργού να προκαλέσει το ενδιαφέρον του κοινού από την πρώτη στιγμή με τη σειρά επεισοδίων και προσώπων φαντασμαγορικών και μυτηρίων. Φαίνεται, ότι και η παράσταση ακολουθεί την ίδια τακτική, συμφωνώντας με το κείμενο εκεί, που θα μπορούσε να διαφωνήσει.

Κι αν δούμε το έργο και την παράσταση με τα μάτια του θεατρικού κοινού, που έχουμε, το οποίο έχει δει καλό θέατρο; Η πρώτη πράξη φαίνεται αδικαιολόγητα λεπτομερής και ποικίλη για μια εισαγωγή στην υπόθεση. Ο σκηνοθέτης και η σκηνογράφος προσπαθούν να την εκμεταλλευτούν για να δείξουν την πίσω όψη των σκηνικών εκείνων του θεάτρου, που θα παιχτεί αργότερα στο σπίτι των Μπαλμπόα. Η σκηνογράφος Κλάρα Γεωργίου συνεχίζει την ιδέα της θεατρικής σκηνής μέσα στη θεατρική σκηνή και στη δεύτερη πράξη, αφήνοντας να εξέλχει η κατασκευή από μέταλλο και πανιά. Αυτό το στοιχείο δούλεψε στους «Μπουλουκτσήδες», που σκηνογράφησε το περασμένο καλοκαίρι η ίδια, αλλά εδώ, παρά να δίνονται οι δυο γραμμικές της πραγματικότητας και του θεατρικού παιχνιδιού — παράλληλα, δεν θα ήταν πιο λειτουργικό να βρεθεί κάποια σύνθεση, κάποιο πάντρεμα των δύο στοιχείων;

Ο ΛΟΓΟΣ του Κασόνα μοιάζει με ίσια ομοιόμορφα, μικρά πλακάκια ενός μακρινού δρόμου. Πόσο, πράγματι, διαφέρει από τον βαρύ και ταυτόχρονα οξύ λόγο του σύγχρονου του Λόρκα, που παρ' όλο που περίοδευε κι' αυτός με φοιτητικό θίασο, πάντα βρισκόταν σε διάλογο με το χρόνο. Ακριβώς αυτός ο μικρός επαναλαμβανόμενος λόγος του Κασόνα δεν αφήνει τους ήρωες του έργου να ολοκληρωθούν σαν μορφές, και τα πρόσωπα στη σκηνή — πάντα σύμφωνα με τους κανόνες του ερασιτεχνικού θεάτρου — αποτελούνται περισσότερο από το μακιγιάζ και το κοστούμι, παρά από το χαρακτήρα. Ακόμα και η Ελλη Κυριακίδου που έχει όλη την διάθεση και την πρόθεση να φτιάξει ένα μεγάλο ρόλο, δεν βρίσκεται στο κείμενο περιθώρια για δημιουργία.

ΔΕΝ είναι ανάγκη να μιλάμε για την κάθε ερμηνευτική δουλειά στην παράσταση. Εκείνο που θέλω να πω, είναι ότι όλος ο θίασος πήρε αυτή τη φορά λάθος κατεύθυνση με την επιλογή του έργου, με την σκηνοθετική γραμμή προς την ενθάρρυνση του ερασιτεχνικού ζήλου σαν γενικής ερμηνευτικής μεθόδου, με την αναζήτηση στιγμιαίας και μαζικής ανταπόκρισης του κοινού.

Η ΕΘΑΛ, επανδρωμένη με νέους, δυναμικούς, ικανούς ανθρώπους, μπορεί να στοχεύει ψηλά και να επιλέγει δύσκολους δρόμους.